

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VI. Papam habere temporalem potestatem indirectè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

CAPVT VI.

Papam habere summam temporalem potestatem indirectè.

EXPLICANDA est sententia Theologorum, deinde etiam probanda. Quantum ad PRIMVM, asserimus, Pontificem, vt Pontificem, etsi non habeat vllam merè temporalem potestatem, tamen habere in ordine ad bonum spirituale summam potestatem disponendi de temporalibus rebus omnium Christianorum. Id quod permulti explicant per similitudinem ad artem frænificatoriam & equestrem, & similes. Vt enim duæ illæ artes sunt inter se diuersæ, quia distincta habent obiecta, & subiecta, & actiones; & tamen quia finis vnus ordinatur ad finem alterius, ideo vna alteri præest, & leges ei præscribit, ita videntur potestas Ecclesiastica & politica distinctæ potestates esse, & tamen vna alteri subordinata, quoniam finis vnus ad finem alterius natura sua refertur.

At hæc similitudo non est omnino conueniens. Nam in illis artibus inferior est solùm propter superiorem, ad eò vt sublata superiore tollatur continuò etiam inferior. Si enim non sit ars equestris, certè superuacanea est ars frænorum faciendorum. At potestas politica non est solùm propter Ecclesiasticam; nam etiam si Ecclesiastica non esset, adhuc politica esset, vt patet in infidelibus, vbi est vera potestas temporalis, & politica, & tamen sine ordine ad aliquam veram potestatem Ecclesiasticam & spirituales.

Est igitur alia similitudo longè aptior in nobis ipsis, qua hoc ipsum explicat Gregorius Nazianzenus in oratione ad populum timore percussum, & Principem irascentem. Et post eum Hugo de S. Victore, lib. 2. de Sacram. part. 2. cap. 4. Thomas Waldensis lib. 2. de doctrinæ fidei, cap. 78. Ioannes Driedo lib. 2. de libertate Christiana, cap. 2. Victoria & Sotus locis notatis. Vt enim se habent in homine spiritus & caro, ita se habent in Ecclesia duæ illæ potestates. Nam caro & spiritus sunt quasi duæ Respub. quæ & separata & coniuncta inueniri possunt. Habet caro sensum & appetitum, quibus respondent actus, & obiecta proportionata, & quorū omnium

finis

finis immediatus est sanitas, & bona constitutio corporis habet spiritus intellectum, & voluntatem, & actus, atque obiecta proportionata, & pro fine, animæ sanitatem, & perfectionem. Inuenitur caro sine spiritu in brutis: inuenitur spiritus sine carne in Angelis.

Ex quo apparet, neutrum esse præcisè propter alterum inuenitur etiam caro adiuncta spiritui in homine, vbi quædam personam faciunt, necessariò habet subordinationem & connexionem. Caro enim subest, spiritus præest, & licet spiritus non se misceat actionibus carnis, sed sinat eam exercere omnes suas actiones, vt in brutis exercet, tamen quando efficiunt fini ipsius spiritus, spiritus carni imperat, eamque castigat, & si opus est, indicit ieiunia, aliasque afflictiones, cum detrimento aliquo & debilitatione ipsius corporis: sic cogit linguam ne loquatur, oculos ne videant, &c. Partiarione si ad finem spiritus obrinendum, necessaria sit aliena carnis operatio, & ipsa etiam mors, spiritus imperare poterit, vt se ac sua exponat, vt in Martyribus videmus.

Ita prorsus politica potestas habet suos principes, leges, iudicia, &c. & similiter Ecclesiastica suos Episcopos, canones, iudicia. Illa habet pro fine, temporalem pacem, ista salutem æternam. Inueniuntur quandoque separata, vt olim tempore Apostolorum, quandoque coniuncta, vt nunc. Quando autem sunt coniuncta, vnũ corpus efficiunt, ideoque debent esse connexa, & inferior superiori subiecta & subordinata. Itaque spiritualis non se miscet temporalibus negotiis, sed finit omnia procedere, sicut antequam essent coniuncta, demodo non obsint fini spirituali, aut nõ sint necessaria ad eum consequendum. Si autem tale quid accidat, spiritualis potestas potest & debet coercere temporalem omniratione, ac ratione quæ ad id necessaria esse videbitur.

Vt autem magis in particulari explicemus hæc omnia comparanda est potestas Papæ spiritualis cum personis iudicium, seu principum secularium; cum legibus eorum ciuilibus; & cum eorum foro & iudiciis.

Quantum ad personas, non potest Papa, vt Papa ordinariè temporales Principes deponere, etiam iusta de causa, eo modo quo deponit Episcopos, id est, tanquam ordinarius Iudex: tamen potest mutare regna, & vni auferre, atque alteri

conferre, tanquam summus Princeps spiritualis, si id necessarium sit ad animarum salutem, vt probabimus.

Quantum ad leges, non potest Papa, vt Papa, ordinariè condere Legem ciuilem, vel confirmare, aut infirmare Leges Principum, quia non est ipse Princeps Ecclesiæ politicus: tamen potest omnia illa facere, si aliqua Lex ciuilis sit necessaria ad salutem animarum, & tamè Reges non velint eam condere; aut si alia sit noxia animarum saluti, & tamè Reges non velint eam abrogare.

Itaque optima est regula, quam tradit glossa ad cap. Possessor, de regula Iuris in Sexto, quæ talis est, *Quando de eadem re contrariæ inueniuntur Leges imperatoriæ, & pontificiæ, si materia Legis est res, animarum periculum concernens, abrogatur Lex imperatoria per pontificiam.* Et hoc modo Lex pontificia, quæ habetur c. Finali, de præscriptionibus, abrogauit Legem imperatoriam, quæ habetur in C. de præscriptionibus XXX, vel XL. annorum, etiam cum mala fide, quia nõ poterat seruari sine mortali peccato. At quando materia Legis est res temporalis, nõ concernens animarum periculum, nõ potest Lex pontificia abrogare Legem imperatoriam, sed vtraque seruanda est, illa in foro Ecclesiastico, ista in foro ciuili.

Quantum ad iudicia, non potest Papa, vt Papa, ordinariè iudicare de rebus temporalibus. Rectè enim BERNARDVS Eugenio lib. I. de considerat. dicit: *Habent hac infima & terrena Iudices suos, Reges, & Principes terra. Quid fines alienos inuaditis? Quid falcem vestram in alienam messem extenditis? Item: In criminibus, non in possessionibus potestas vestra.* At nihilominus in casu, quo id animarum saluti necessarium est, potest Pontifex assumere etiam temporalia iudicia, quando nimirum non est vllus, qui possit iudicare; vt cum duo Reges supremi contendunt, vel quando qui possunt, & debent iudicare, non volunt sententiam ferre. Vnde ibidem BERNARDVS: *Sed aliud est, inquit, incidenter excurrere in ista, aliud serò incumbere istis, tanquam dignis tali, & talium intentione rebus.* Et INNOCENTIUS III. cap. Per venerabilem, qui filij sint legitimi, dicit, iurisdictionem temporalem solùm casualiter Pontificem exercere.

CAPVT